

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Anọ

Pọl

Jeff Pippenger

2024-01-04

Daniel isi nke mbụ, mgbe e tinyere ya n'elu Daniel isi nke anọ, na-anọchite anya akụkọ ihe mere eme nke ndị mmụọ ozi mbụ na nke abụọ, site n'afọ 1798 ruo 1844. N'akụkọ ihe mere eme ahụ, e kpughere akwụkwọ Daniel, akụkọ e kpughere bụkwa isi nke asaa, nke asatọ na nke itoolu. “Ahiri n'elu ahiri,” isi nke mbụ, nke anọ, ma emesịa nke asaa ruo nke itoolu, na-egosi akụkọ ihe mere eme nke mmegharị Millerite nke mmụọ ozi mbụ ahụ.

N'akụkọ ihe mere eme ahụ (1798 ruo 1844), e guzobere eziokwu ndị ntọala nke Adventism, ma e mesịa gosiputa eziokwu ndị ahụ n'elu chaatị ndị pionia nke 1843. Onyonyo Nebukadneza nke Daniel isi nke abụọ dị n'elu chaatị ahụ. Oḣụ ndị dị na Daniel asaa na asatọ dị n'elu chaatị ahụ. E gosikwara “ihe a na-achụ kwa ụbọchị” nke isi nke asatọ, dika e gosikwara “ugboro asaa” nke Levitikos iri abụọ na isii. Ahụhụ atọ nke Alakuba, dika e siri gosi ya n'Mkpughe isi nke itoolu, dika ebe ahụ. Chineke doro aka ná ntị ugboro ugboro na a ga-awakpo eziokwu ndị ahụ bụ ntọala.

“Ka ndị ahụ nke guzo dika ndị nche Chineke n'elu mgbidi Zaijón buru ndị ikom puru ihu ihe ize ndu tupu ha eruo n'ihu ndị mmadu,—ndị ikom puru imata odiche dị n'etiti eziokwu na njehie, ezi omume na ajo omume.

“Ido aka ná ntị ahụ abiala: E kwesighi ikwe ka ihe o bula bata nke ga-akpaghasi ntọala nke okwukwe nke anyi no na-ewu n'elu ya kemgbe ozi ahụ biara n'afọ 1842, 1843, na 1844. Anọ m n'ime ozi a, ma kemgbe ahụ ka m guzosiri n'ihu uwa, na-ekwesị ntukwasị obi n'ihè ahụ nke Chineke nyere anyi. Anyi echeghi iwepu ukwu anyi n'elu ikpo okwu ahụ nke e debere ha n'elu ya ka ụbọchị n'ụbọchị anyi ji ekpere siri ike na-achọ Onyenwe anyi, na-achọ ihè. Ì chere na m puru ihapu ihè ahụ nke Chineke nyere m? O ga-adị ka Nkume Ebighi Ebi. O na-edu m kemgbe e nyere ya.” Review and Herald, Eprel 14, 1903.

Oru nke nwoke ahụ ji brọsh unyi, nke a ga-arụ site n'ikpakorita nke ndị Chineke nke ụbọchị ikpeazu, ka Aizaya na-anochikwakwa anya ya, mgbe o na-akowaputa ndị nke ụbọchị ikpeazu na oru a kporo ha ka ha ruo; n'ih na e kpebiri na a ga-eli ntọala ndị ahụ n'okpuru njehie tupu ụbọchị ikpeazu eruo.

Ndị ga-esi n'ime gi puta ga-ewukwa ebe ochie ndi e bibiri ebibi; i ga-eme ka ntọala nke otutu ogbo bilie ozo; a ga-akpokwa gi, Onye na-aruzi mmebi ahụ, Onye na-eweghachi uzọ ndi mmadu ga-ebi n'ime ha. Aizaya 58:12.

“Ebe ndi ochie togboro n'efu,” na-ezo aka n'ezikwu ozizi ndi metutara ike abuo ahụ na-eme ka ihe togboro n'efu, ya bu, ikpere arusi na ochichi popu. Ike abuo ahụ na-eme ka ihe togboro n'efu—ikpere arusi, nke ochichi popu sochiri—bu ihe William Miller jiri buru usoro ntọala ya maka amuma o bula o gosiputara.

Ha ga-ewukwa ebe ndi ochie togbọ n'iyi, ha ga-ebilikwa mbibi ndi mbu, ha ga-aruzikwakwa obodo ndi togbọ n'iyi, mbibi nke otutu ogbo. Aizaya 61:4.

Odidi amuma ahụ nke a na-anochi anya dika etiti nhazi, bu akuko ihe mere eme na mmekorita nke ike abuo ahụ. Iweghachi "uzo ndi a ga-ebi n'ime ha," bu iweghachi etiti nhazi Miller, nke e ji oru nwoke ahija nsacha uzuzu nochite anya ya n'ohu ya. Aisaja jiri ihe atụ nke akuko ihe mere eme Ezra na ndi si na Babilon lota ma rukwaa Jerusalem, kowaa iweghachi mbibi ndi mbu ahụ.

Site n'ubochi nna nna anyi ha ka anyi noworo n'oke mmehie ruo taa; n'ihia ajo omume anyi ka e nyefeworo anyi, ndi eze anyi na ndi nchujaja anyi, n'aka ndi eze nke ala di iche iche, nye mma agha, na n'agha ije, na n'igho ihe nkata, na n'ihere ihu, di ka o di taa. Ma ugbu a, n'ogenta, e gosiri amara sitere n'aka Jehova bu Chineke anyi, iji hapu anyi ndi foduru ka anyi gbanahu, na inye anyi mkpo n'ebe nsọ Ya, ka Chineke anyi wee mee ka anya anyi nwuo ihè, ma nye anyi ntakiri mmeghari ndu n'ime ibu ohu anyi. N'ihia na anyi bu ndi ohu; ma Chineke anyi ahapubeghi anyi n'ime ibu ohu anyi, kama O mewe ka ebere ruo anyi n'ihu ndi eze Peasia, iji nye anyi mmeghari ndu, iwulite ulo Chineke anyi, na idozi mbibi ya nile, na inye anyi mgbidi na Juda na na Jerusalem. Ezra 9:7-9.

Ezra na ndi ahụ doziri Jerusalem, na-anochi anya "ndi foduru" ahụ bu ndi na-eweghachi uzo ndi a ga-ebi n'ime ha, ha bukwa ndi na-aruzu oru ahụ n'onodu ekpere ahụ nke Levitikos iri abuo na isii, nke Ezra na-ezo aka na ya, si: "kemgbe ubochi ndi nna anyi ha ka anyi no n'oke mmehie ruo taa; n'ihia ajo omume anyi ka e nyefere anyi, ndi eze anyi, na ndi nchujaja anyi n'aka ndi eze nke ala ndi ozo, nye mma agha, nye ndota n'agha, nye ipunara mmadu ihe, na nye ihere n'ihu." "Ubochi" ahụ o na-ekwu maka ya bu "ubochi" ahụ ndi "foduru" nke ubochi ikpezazu na-eweghachi uzo ndi a ga-ebi n'ime ha.

Ndi foduru nke Ezra bu ndi ama abuo ahụ a na-eme ka ha bilie n'onwu na ngwucha ubochi ato na okara, ma mezuo ekpere nke Levitikos iri abuo na isii, dika Daniel gosiri ya n'isi nke itoolu. Mgbe Ezra na ndi ya na ha rukoro oru si n'agha-mkporo lota ma wughachi Jerusalem, ha nochiri anya oru nke iweghachi ola di oké onu ahia Miller, nke bu oru nke iweghachi eziokwu ndi ntoala nke Miller. N'ihia nke a, ighota usoro nhazi nke oru Miller di mkpa nke ukwu.

"Ndiwozi wuru n'elu ntoala siri ike, bu Okume nke Ebigbi Ebi. N'elu ntoala a ka ha wetara nkume ndi ha gwuputara n'owa. O bughi n'enweghi mgbochi ka ndi na-ewu ulo ahụ rusiri oru ike. E mere ka oru ha sie ike nke ukwu site n'imegide nke ndi iro Kraist. Ha aghaghi ilu ogu megide ikpa okè n'echiche okpukpe, ajo mbunobi, na ikpasị nke ndi no na-ewu n'elu ntoala ugha. Otutu n'ime ndi ruru oru di ka ndi na-ewu nzuko Kraist nwere ike iji tunyere ndi na-ewu mgbidi n'ubochi Nehemaja, ndi e dere banyere ha, si: 'Ndi ahụ wuru n'elu mgbidi ahụ, na ndi na-ebu ibu, ha na ndi na-ebu ihe e bufee, onye obula ji otu aka ya na-arụ oru ahụ, jiri aka nke ozo jide ngwa agha.' Nehemaja 4:17." Acts of the Apostles, 596.

N'ebe abuo ahụ nke Aizaya, oru ahụ bu iwulite ntoala na mkpomkpo ebe nke otutu ogbo. Aizaya na-akowaputa oru ime mmuo nke e ji oru nkiti ahụ gosi. A ga-ehekwa ntoala ndi ahụ, ma n'onodu ya, e mechara kpuchie ha kpmkpam site n'otu ntoala ugha e ji nkume bara uru adigboroja wuo. Ndi Aizaya na-akowaputa bu ndi na-eweghachi eziokwu ndi bu ntoala nke ndi Millerite, o bughi

brik na nkume nkịti. Ihe nnochianya nke eziokwu ndi ahụ bu usoro Miller banyere ike mbibi abụọ ahụ nke zọpịara ebe nsọ na ndi agha n'okpuru ụkwụ ruo "ugboro asaa."

A na-anochi anya orụ ahụ nke mweghachi di ka iwulite "ntọala" na "mbibi nke otutu ogbo," o na-anochikwa anya orụ amuma nke iweghachi eziokwu ndi bu ntọala site n'usoro nke na-eweta ahiri amuma n'elu ahiri amuma, ntakiri n'ebe a na ntakiri n'ebe ahụ. Orụ nke itogharịa ntọala na mbibi ahụ bu orụ nke iweta ma igbachitere eziokwu mbu ndi e gosiputara n'elu chaati ndi pionia nke 1843 na 1850, ndi bu tebul abụọ nke Habakok isi nke abụọ. A na-aruzu orụ ahụ site n'usoro mmiri ozuzo ikpeazu nke "ahiri n'elu ahiri." O bu orụ nke ilaghachi n'uzo ochie nke Jeremaya n'ime esemokwu nke ndi chorọ ijidegide ntọala adigboroja, dika e ji ọla ụgha nke nro Miller nochite anya ya.

"Onye iro ahụ na-achọ iduhie uche umunna anyi ndi nwoke na ndi nwanyi puo n'oru nke ikwadebe otu ndi mmadu ka ha guzo n'ubochi ikpeazu ndi a. Aghugho amamihe ụgha ya di iche iche ka e mere iji doputa uche ndi mmadu puo n'ihe ize ndu na oru diri oge a. Ha na-ewere di ka ihe efu ihè ahụ Kraist siri n'eluigwe bia nye Jon maka ndi Ya. Ha na-akuzi na ihe omume ndi diri anyi n'ihu ugbo a ezughi oke mkpa nke ga-eme ka e lebara ha anya n'uzo puru iche. Ha na-eme ka eziokwu ahụ nke sitere n'eluigwe ghara iru oru, na-anapukwa ndi Chineke ahumahu ha gara aga, ma na-enye ha kama nke ahụ sayensi ụgha."

"Otú a ka Onye-nwe-anyi kwuru, Guzonu n'uzo di iche iche, lee, juakwanu ajuju banyere uzo ochie ndi ahụ, ebe uzo oma ahụ di, gagharikwa n'ime ya.' Jeremiah 6:16."

"Ka o ghara idi onye o bu na-achọ idopu ntọala nke okwukwe anyi—ntọala ndi e toro na mmalite nke oru anyi site n'imu okwu ahụ n'ekpere na site na mkpughe. N'elu ntọala ndi a ka anyi noworo na-ewuli kemgbe afo iri ise gara aga. Ndi mmadu puru iche na ha achotala uzo oheru nakwa na ha puru ito ntọala siri ike kariya nke ahụ e torola. Ma nke a bu nnukwu aghugho. O dighi onye obula puru ito ntọala ozo ma e wezuga nke ahụ e torola."

"N'oge gara aga otutu mmadu ewela oru iwulite okwukwe oheru, itolitekwu ukuru oheru. Ma ruo ogologo oge ole ka ulo ha wuru guzoro? O dara ngwa ngwa, n'ihu na e hiwere ya o bughị n'elu Nkume ahụ.

"O bughị na ndi mbu na-eso uzo Kraist kwesikwara izute okwu nile nke mmadu? O bughị na ha kwesikwara ige nti n'ozizi ụgha, ma emesia, mgbe ha mechara ihe niile, iguzo n'ike, na-asi: 'N'ihu na o dighi onye obula puru ito ntọala ozo kariya nke ahụ a togborola?' 1 Ndi Korint 3:11.

"Ya mere, anyi ga-ejidesi mmalite nke ntukwasị obi anyi ike ruo ogwugwu. Chineke na Kraist ezitewo n'okwu nke ike nye ndi a, na-eweta ha ka ha puo n'ụwa, n'otu isiokwu n'otu isiokwu, banye n'ihè doro anya nke eziokwu di ugbo a. Site n'egbugbere onu ndi oku nsọ meturu, ndi ohu Chineke ekwuputawo ozi ahụ. Okwu nsọ ahụ etinyewo akara ya n'ezio-okwu nke eziokwu ahụ a kposara." Testimonies, olu nke 8, 296, 297.

"oru nke ikwadebe otu ndi ga-eguzo n'ubochi ikpeazu," bu oru ejikotara na amuma abụọ nke Ezikiel di n'isi nke iri ato na asaa. A na-ebute ozi site n'olu Aizaya n'ozara, ozi mbu nke Ezikiel na-achikota ndi ahụ nwuru anwu n'okporo ama obodo Sodom na Ijipt ruo ubochi ato na okara. Mgbe ahụ ha na-amata na ha anowo n'oge ichere nke Matiu n'ilu umu agboghọ iri ahụ. Mgbe ahụ

ha na-anụ oku e nyere Jeremaya ka o kewapụ ihe dị oké ọñụ ahịa n'ihe rụrụ arụ ma ọ bụrụ na ha choro ịloghachi. Ha na-amatakwa ekpere Daniel dị n'isi nke itoolu dika eziokwu dị ugbu a. Ya mere, ọ bụrụ na ma mgbe ha horo ịloghachi site n'inakwere ma mezuo onodu nile nke ozi-oma, mgbe ahụ ha na-anata ozi nke abuo nke Ezikiel wee guzoro n'ukwu ha, buri agha di ike.

A na-aruzu "oru nke ikwadebe otu ndi ga-eguzo n'ubochi ikpeazu" site n'uzo oru mmiri ozuzo ikpeazu nke "ahiri n'elu ahiri." Oru ahụ gunyere oru nke iweghachi eziokwu ndi Millairait nke e ji anya ha nochite anya ha n'esereese ndi osu uzo nke 1843 na 1850. Esereese abuo ahụ bu tebul abuo Habakuk, a ga-edokwa ha otu n'elu ibe ha (ahiri n'elu ahiri), ma n'ime ime otu a, esereese abuo ahụ na-anochi anya eziokwu ndi ntola a ga-eweghachi n'ubochi ikpeazu site n'aka nwoke ahijia unyi.

Mgbe e jikotara ha onu, ahiri n'elu ahiri, ha na-akowaputa njehie di n'ime chaati 1843, nke e mesiri mezighariri n'elu chaati 1850. Mgbe a tulere ha dika otu tebul (ahiri n'elu ahiri), ha na-anochi anya ma ahumahu nke ndi Chineke ma akuko ihe mere eme zoro ezo nke egbè eluigwe asaa ahụ, n'ihu na onu ha na-egosi ndakpo olileanya mbu, oge nchere ahụ, Mkpu Etiti Abali, na Oktoba 22, 1844, na nnukwu ndakpo olileanya ahụ.

O bu ndakpo olileanya mbu ahụ, Mkpu Etiti Abali na nnukwu ndakpo olileanya ahụ ka bu akuko nzuzo nke egbè eluigwe asaa ahụ. O bu nhazi nke eziokwu, n'ihu na eziokwu dabere n'ibu mkpuredemede mbu na nke ikpeazu nke okwu Hibru "eziokwu" otu ihe ahụ dika ndakpo olileanya mbu na nke ikpeazu nke akuko ahụ. Mkpuredemede etiti ahụ, bu nke iri na ato, bu akara nke nnupuisi dika e si n'aka ndi juru ozi nke Mkpu Etiti Abali gosiputa ya. Chaati abuo ahụ, mgbe e jikotara ha onu, na-enye ndi ama abuo nye eziokwu amuma nke ndi Miller ga, ndi nwoke ahijia-brosh ga-eweghachi, ma ha na-akowaputakwa ahumihe ahụ nke na-anochi anya ahumihe nke puku mmadu otu nari na iri ano na ano.

Ndi a kporo ka ha buri okoloto (otu nari puku na iri ano na ano) zutere nkuda mmuo mbu ha n'ubochi Julai 18, 2020, ma mgbe ahụ n'ime Julai nke 2023, e wetara ha ozi sitere n'olu nke na-eti mkpu n'ozara. Okwu ahụ na-akpo ha ka ha laghachi.

O bu n'ebe a n'akuko nzuzo nke egbe eluigwe asaa ka a ga-egosiputa nnupuisi, n'ihu na ihe iriba-ama na-esonu bu mgbe nwoke ahụ ji ahijia aja na-achikota ola ndi ahụ di oké onu ahia ma tuba ha n'ime igbe. Mgbe ahụ ha na-enwu ugboro iri kari. N'oge ahụ ka akpotere Miller. Mgbe umuagboghọ na-amaghi nwoke (Miller) tetara, o dila akaha. Mweghachi nke mbibi nke otutu ogbo bu oru nke ndi ama abuo ahụ ga-esonye n'ime ya. A na-aru oru ahụ ugbu a.

Usoro amuma William Miller nke onu nke Osimiri Ulai nochiri anya ya, nke Daniel isi nke asaa, nke asato, na nke itoolu, bu ike abuo na-ebibi ihe, ya bu, ikpere arusi na ochichi papal; ma usorokwu nke Future for America bu ikpere arusi (agwo ukwu ahụ), nke ochichi papal (anu ohia ahụ) soro, na Protestantism dapuru n'ezikwu (onye amuma ugha ahụ). Igodo na-eme ka usorokwu abuo ahụ guzosie ike bu ihe odide nke Pol onyeozu. Pol onyeozu bu olu amuma ahụ jikotara Izrel oge ochie na Izrel nke mmuo. Tupu ntughari ya, aha Pol bu Sol, nke putara "onye ahoputara" ma o bu "onye e tinyere n'ihu."

A hoputara Pol (hoputa ya puru iche) ka o buru onyeozu nye ndi mba ozo, a hoputakwala ya, n'etiti ihe ndi ozo, n'ihu nghota ya banyere Agba Ochie. N'ide otutu akuko nke Agba Oheru, o nweghi onye ozo n'etiti ndi dere Agba Oheru nwere nghota banyere Agba Ochie dika Pol nwere. A hoputara ya ka o buru onye ga-ebute uzọ n'ikwusa ozioma nye ndi mba ozo, ma a hoputakwala ya ka o guzosie ike mmekorita di n'etiti akuko amuma di n'Agba Ochie na akuko amuma nke sochiri oge nke obe. E wezuga ama Pol, nghota amuma nke ndi Millerait, na nke Future for America, agaghi adi ma oli. N'ime otu akuko ihe mere eme ahụ ebe a gbara alukwaghim Izrel nkiti dika ndi Chineke hoputara, a hoputara Pol ka o kwaa na Izrel ochie ahụ, o bu ezie na a gbaala ya alukwaghim n'ebe Chineke no n'oge ahụ, bu ihe nnochianya nke akuko amuma nke Izrel nke mmuo. Iwu amuma ndi di mkpa maka mmeghari nke mmuo ozi mbu na nke ato dabere n'isi nke ukwu n'ihu onyeozu Pol dere.

N'ihu nke a, anyi ga-atule ufodu n'ime ukpuru amuma Pol kwara bu ndi metutara ozi ndi Millerait, nke e debere n'ime nhazi nke ike abuo na-ebibi ihe, ma n'ime ime nke a, anyi ga-atulekwa otu ukpuru ndi ahụ si emetuta nhazi nke ike ato na-ebibi ihe.

Ozokwa, umunna m, achoghi m ka unu ghara ima na ndi nna nna anyi niile no n'okpuru igwe ojii ahụ, ha niile sikwa n'oke osimiri ahụ gafee; e mekwara ha niile baptizim nye Mozis n'ime igwe ojii ahụ na n'ime oke osimiri ahụ; ha niile rikwa otu nri nke Mmuo ahụ; ha niile nukwa otu ihe onunu nke Mmuo ahụ: n'ihu na ha nuru n'Oké Nkume ime mmuo ahụ nke na-eso ha; ma Oké Nkume ahụ bu Kraist. Ma Chineke enwechaghi mmasi n'otutu n'ime ha: n'ihu na e meriri ha n'ozara. Ugbu a, ihe ndi a ghoru ihe atu anyi, ka anyi ghara inwe aguu ihe ojoo, dika ha onwe ha nwekwara aguu. Unu abukwala ndi na-ekpere arusi, dika ufodu n'ime ha di; dika e dere ya, Ndi mmadu ahụ noduru ala iri nri na inu ihe onunu, biliekwa igwu egwu. Anyi emekwala ikwa iko, dika ufodu n'ime ha mere, puku mmadu iri abuo na ato wee daa n'otu ubochi. Anyi anwaleghikwa Kraist, dika ufodu n'ime ha nwara ya, agwo wee bibie ha. Unu atamukwala ntamu, dika ufodu n'ime ha tamuru ntamu, onye mbibi wee bibie ha. Ugbu a, ihe ndi a niile mere ha dika ihe atu: e dekwara ha maka ido aka na nti anyi, bu ndi ogwugwu nile nke uwa bjaruteworo n'ahụ ha. 1 Ndi Korint 10:1-10.

N'ime amaokwu iri di mkpirikpi, Pol na-akowaputa na emume nke baptism e sere onyinyo ya n'igafe Oké Osimiri Uhie, na Nkume ahụ nke soro Izrel oge ochie bu "Nkume mmuo," nakwa na o bu Kraist. O na-akowaputakwa na Izrel oge ochie bu ihe nlereanya nye ndi bi n'ubochi ikpezu. Akuko Akwukwo Nso a bu ido aka na nti, ma o bukwa isi okwu nke esemokwu n'etiti ndi na-akwado eziokwu na ndi na-emegide eziokwu. Ndi oka mmuta okpukpe Adventist na-akuzi na Pol na-egosi nani na akuko ihe mere eme nke Izrel oge ochie no na-enye nkuzi omume oma ndi ga-adi mkpa ka ndi bi n'ubochi ikpezu ghota, ma ha na-ekwusi ike na Pol anaghi egosi na akuko ihe mere eme nke Izrel nkiti ga-emezighari n'ezio kwu n'Izrel ime mmuo. Sister White na-ejikari akuko a nke Akwukwo Nso kwado kpomkwem ihe Pol putara.

"Onye o bula n'ime ndi amuma oge ochie kwuru okwu o bughu nke ukwu maka oge nke ha dika maka oge anyi, nke mere na ibu amuma ha ka di ire maka anyi. 'Ugbu a ihe ndi a niile mere ha di ka ihe atu: e dekwara ha maka ido aka na nti anyi, ndi ogwugwu nke uwa bjakwasiri.' 1 Corinthians 10:11. 'O bughu nye onwe ha, kama nye anyi ka ha jere ozi n'ihu ndi

ahụ, nke ndị ahụ kwusara unu ozi ọma site n'aka ndị kwusara unu ozi ọma n'ime Mmụọ Nsọ e si n'eluigwe zite; ihe ndị ahụ ka ndị mmụọ ozi na-achọsi ike ileba anya n'ime ha.' 1 Peter 1:12....”

“Baịbụl ahụ achikọtawo ma kekọtakwa akụ ya niile ọnụ maka ọgbo ikpeazụ a. Ihe omume ukwu niile na mmekọrịta dị nsọ nke akụkọ ihe mere eme nke Agba Ochie anọwo, ma na-anọgidekwa, na-emegharị onwe ha n'ime ụka n'ubochi ikpeazụ ndị a.” Selected Messages, book 3, 338, 339.

“Nnukwu ihe omume na azumahia dị nsọ nke akụkọ ihe mere eme nke Agba Ochie abụwo, ma na-emeghachi onwe ha n'ime ụka n'ubochi ikpeazụ ndị a,” otu a ka Sister White si chikọta ihe Pọl pụtara n'amaokwu ndị ahụ. N'igbalị imebi njirimara Pọl nke Izrel oge ochie dika ihe na-anochi anya n'uzo amuma akụkọ ihe mere eme nke Izrel nkiti, Setan ebutela mwakpo isi abuo megide ukpuru amuma a. Nke mbu, nke m kwurula, bu nkwuputa na Pọl nani na-akowa na akukọ ndi ahụ nochiri anya nkuzi omume oma. Ozizi ugha ahụ bu okara eziokwu, ma okara eziokwu abughi eziokwu ma oli. O bu eziokwu na nkuzi omume oma a puru isi n'akukọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie mụta bu maka uru nke ndi bi n'ubochi ikpeazụ, ma mgbe e ji nke ahụ agonari na akukọ ndi ahụ bukwa ihe atụ nke ihe omume ndi a ga-emeghachi, o na-aghọ okara eziokwu, nke e mere ka e jiri gonari eziokwu ahụ.

“Ngọzi ma o bu obubun ojo o di ugbo a n'ihu ndi nke Chineke—ngozu ma o buru na ha si n'awa puta ma buru ndi kewapuru iche, ma jee ije n'uzo nke nrubeisi di umeala n'obi; ma obubun ojo ma o buru na ha ejikota onwe ha na ndi na-ekpere arusi, ndi na-azoda nnukwu ihe eluigwe na-ario. E dekoru mmehie na ajo omume nke Izrel nnupu isi, e wee debe ihe osise ahụ n'ihu anyi dika ido aka na nti na o buru na anyi enomie ihe atụ ha nke njehie ma si n'aka Chineke wezuga onwe anyi, anyi ga-ada n'ezie di ka ha dara. ‘Ugbo a ihe ndi a nile mere ha ka ha buru ihe atụ: e dekwara ha ka ha buru ido aka na nti nye anyi, ndi ogwugwu nke uwa bjakwasiri.’” Testimonies, volume 1, 609.

A gaghị eji otu eziokwu gonahụ eziokwu ozo, n'ih i na mgbe e mere otu ahụ, a na-atughari eziokwu Chineke ghoo ugha.

“A gaghị eme ka otu okwu Onye nzoputa kwuru bibie nke ozo.” The Great Controversy, 371.

Ozizi ahụ na akukọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie na-anochi anya naani ihe mmuta omume, bu nke ndi oka mmuta okpukpe Adventist na-ejikari emebi Okwu amuma nke Chineke, o bukwa otu n'ime okara-eziokwu ndi e tinyere n'ime efere akukọ ifo a kwadebere iji duhie ndi nke Chineke ka ha nata ugha, a na-akowaputakwa ugha ahụ ha natara n'akwukwo ozi nke onyeozu Pọl.

Mmegide bu isi nke ozo a luru megide ukpuru ahụ nke na-akuzi na akukọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie na-egosi akukọ ihe mere eme nke Izrel nke oge a, bu nke ndi Jesuit cheputara n'oge akukọ ihe mere eme nke Ndozighari Megide Ndozighari, o na-adikwa n'inakwere echiche ahụ na a na-emeghari akukọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie. Ugha ndi Jesuit ahụ bu na a na-emeghari akukọ ihe mere eme ahụ n'ezie n'ezie, o bughi n'ime mmu. E cheputara ugha ahụ di ka uzo isi gbochie nghota ahụ na popu nke Rom bu onye-emegide Kraist nke amuma Akwukwo Nso, n'ih i na ozizi ahụ na-ekwenye n'ezio kwu ahụ na e nwere onye-emegide Kraist n'ubochi ikpeazụ, ma o

na-arụ ụka na onye-emegide Kraịst ahụ bụ ike nkịtị na-anọchi anya ya, ọ bughị ike ime mmụọ. Nwanyị akwuna ahụ dị na Mkpughe iri na asaa, onye e dere “ihe omimi, Babilon” n’egedege ihu ya, ga-abuzi nwanyị akwuna nke na-ebili n’ala nkịtị nke Babilon, nke taa bụ Iraq.

“Ndi na-enwe mgbagwoju anya n’ighota okwu ahụ, ndi na-adighi ahụ ihe antikraịst putara, ga-etinye onwe ha n’akuku antikraịst n’ezie.” Kress Collection, 105.

Pọpu bụ mmadụ n’ezie, na-anọchi anya ike n’ezie (Ụka Katolik), ma e jiri Babilon n’ezie kowaa ya na otu ya n’amuma, a pụkwara imata ha nke oma naanị mgbe e gosiputara isiokwu nke onye ahụ na-emegide Kraịst dị ka mmezu ime mmụọ nke ihe atụ e nyere n’ezie. Pọl kowara na Izrel n’ezie na-egosi Izrel ime mmụọ, ma nke a abughị eziokwu amuma oheru ọ kpoputara, n’ihi na nghota ya dabere n’ozuzu ya n’Agba Ochie, ọ bụkwa n’ebe ahụ ka e hiwere akaebe ya.

Otu a ka Onyenwe anyị, Eze Izrel, na Onye-nzọputa ya, Onyenwe ndi agha, kwuru: Abụ m onye mbụ, Abụ mkwa onye ikpeazu; ọ dighikwa Chineke ozo di n’akuku m. Onye kwa, dika m, ga-akpo, kwuputa ya, ma dozie ya n’usoro n’ihu m, ebe ọ bụ na etinyere m ndi mmadu oge ochie? Ma ihe ndi na-abia, na ndi ga-abia, ka ha gosi ha. Unu atula egwu, unu adighikwa aturu ujo: ọ bughị m gwara gi site n’oge ahụ, ma kwuputa ya? Unu bụkwa ndi ama m. E nwere Chineke ozo n’akuku m? Ee e, ọ dighi Chineke ozo; amaghi m onye ọ bula ozo. Aisaja 44:6–8.

Anyi ga-abu ndi ama nke Kraịst, dika Pọl mere, na Alfa na Omega hoputara ọ bughị naanị Izrel oge ochie, kama ndi nile nke oge ochie nke Akwukwo Nso dika ihe nnochianya iji gosi “ihe ndi na-abia,” n’ahụ ndi bi n’ubochi ikpeazu. Pọl bụ okachamara n’Akwukwo Ochie, e welikwara ya elu ka ọ buru njiko amuma na-ejikota ochichi-nkesa nke Izrel nkiti na nke Izrel mmuọ. O bu ihe odide ya ka duru ndi ghotara mmuba nke ihe omuma n’oge ogwugwu na 1798, nakwa na 1989.

Babilon nkiti nke oge ochie, umu nke owuwa anyanwu nke oge ochie, Ijpt nke oge ochie, Gris nke oge ochie, na alaeze Midia na Peasia nke oge ochie bu ihe nnochianya nke ike mmuọ ndi di na njedebe nke uwa. Ihe nnochianya ndi ahụ nke oge ochie bu nke nkiti nke na-ebute uzo, ma na-anochi anya, nke mmuọ nke na-eso ya. Pọl gara obuna n’oke nke ikowa na Adam nkiti ahụ bu ihe nnochianya nke Adam ime mmuọ (onye bu Kraịst).

Ya mere, e dere ya n’Akwukwo Nso, “E mere nwoke mbu ahụ, bu Adam, mkpuru obi di ndu; Adam ikpeazu ahụ ghoru mmuọ na-enye ndu.” Ma ọ bughị nke mmuọ ka bu nke mbu, kama ọ bu nke anu ahụ; emesia nke mmuọ. Nwoke mbu ahụ sitere n’uwa, bụkwa onye sitere n’aja; nwoke nke abuo ahụ bu Onyenweanyi si n’elugwe. Di ka onye sitere n’aja di, otu a ka ndi sitere n’aja dikwa; dikwa ka onye nke elugwe di, otu a ka ndi nke elugwe dikwa. Dikwa ka anyi buworo onyinyo nke onye sitere n’aja, otu a ka anyi ga-ebukwa onyinyo nke onye nke elugwe. 1 Ndi Korint 15:45–49.

E nwere ufodu ihe omumu di omimi nke ukwu Pọl na-akuzi gbasara Adam mbu na Adam ikpeazu, ma anyi na-achọ naanị ikowaputa ukpuru ahụ ọ na-edobe n’ihu nke oma n’amaokwu a, mgbe ọ na-asi, “ọ bughị ihe bu nke mmuọ ka bu nke mbu, kama ọ bu nke anu ahụ; ma emesia ihe bu nke mmuọ.” Nke nkiti, nke Pọl na-akpo n’ebe a “nke anu ahụ,” bu nke mbu, nke mmuọ abukwa nke ikpeazu. Izrel nkiti bu nke mbu, burukwa nke anu ahụ, Izrel nke mmuọ na-abia “emesia.”

Babilon nkịti na-ebute Babilon ime mmuo uzo. Isi ihe ozo di mkpa a na-ekwusi ike n'ihe odide Pol bu oge ahụ n'akuko ihe mere eme mgbe a ga-etinye mgbanwe ahụ site n'ihe nkịti ruo n'ihe ime mmuo n'oru. O bu n'oge obe ka a na-amata mgbanwe amuma ahụ site n'ihe nkịti ruo n'ihe ime mmuo.

N'ihina unu niile bu umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraist Jisos. N'ihina otutu n'ime unu e mere baptism n'ime Kraist eyikwasila Kraist. O dighikwa onye Juu ma o bu onye Gris, o dighikwa ohu ma o bu onye nweere onwe ya, o dighikwa nwoke ma o bu nwanyi: n'ihina unu niile bu otu n'ime Kraist Jisos. Ma o buru na unu bu nke Kraist, mgbe ahụ unu bu mkpuru Abraham, burukwa ndi nketa dika nkwa ahụ si di. Ndi Galeshia 3:26–29.

O dighi mkpa ihe ikike okpara gi puru ibu; ma o buru na mgbe i nabatara Kraist, i ghoozie mkpuru Abraham. I bughị Izrel n'uzo nkiti; i bu Izrel nke mmuo. Obe ahụ bu ntughari si n'ihe nkiti banye n'ihe mmuo. Pol kewara mmadu niile n'otu abuo. Otu o bula nwere ogbugba ndu nke ha, onye o bula bukwa nwa Abraham. Onye o bula nwekwara obodo nke na-anochi anya ezinulo ya na ogbugba ndu ya. Onye o bula bu ma o bu nwa Adam nkiti ma o bu nwa Adam nke mmuo.

N'ihina e dere ya n'akwukwo nsọ na Abraham muru umu ndi ikom abuo, otu site n'aka ohu nwanyi, nke ozokwa site n'aka nwanyi nweere onwe ya. Ma onye a muru site n'aka ohu nwanyi ka a muru n'uzo anu ahụ; ma onye a muru site n'aka nwanyi nweere onwe ya bu site na nkwa. Ihe ndi a bu ilu nke ime mmuo: n'ihina ndi a bu ogbugba-ndu abuo; otu sitere n'Ugwu Sainai, nke na-amuputa n'ibu ohu, nke ahụ bu Ega. N'ihina Ega a bu Ugwu Sainai di n'Arebia, o na-adabakokwa na Jerusalem nke di ugbu a, nke ya na umu ya no n'ibu ohu. Ma Jerusalem nke di n'elu nweere onwe ya, nke bu nne anyi nile. N'ihina e dere ya n'akwukwo nsọ, Nuriu onu, gi nwanyi aga, nke na-amughị nwa; tie mkpu, kpokuo kwa, gi onye na-amaghị ime ime mgbu: n'ihina nwanyi ahụ a togboro n'efu nwere otutu umu kariya nwanyi ahụ nwere di. Ugbu a, anyi, umunna m, dika Aizik di, bu umu nke nkwa. Ma di ka n'oge ahụ, onye a muru n'uzo anu ahụ na-akpagbu onye a muru n'uzo Mmuo, otu a ka o dikwa ugbu a. Ma gini ka Akwukwo Nso na-ekwu? Chupu ohu nwanyi ahụ na nwa ya nwoke: n'ihina nwa nwoke nke ohu nwanyi ahụ agaghị eso nwa nwoke nke nwanyi nweere onwe ya keta ihe nketa. Ya mere, umunna m, anyi abughị umu nke ohu nwanyi, kama anyi bu umu nke nwanyi nweere onwe ya. Ndi Galeshia 4:22–30.

N'oge nke obe, ihe nkiti nke oge ochie ghoro ihe nnochianya nke ihe ime mmuo nke oge ohuru. Onyeozu Pol mere ka eziokwu amuma ndi a di mkpa doo anya, bu ndi nyere William Miller ohere iwulite usoro nke ike abuo na-emebiga ihe n'iyi, nke o dabeere n'elu ya nkwubi-okwu amuma ya niile. Otu oru ahụ Onyeozu Pol ruru bukwa nke na-akowaputa ike ato na-emebiga ihe n'iyi, nke bu usoro maka nkwubi-okwu amuma niile nke Future for America.

Nhazi nke nghota Miller banyere mmuba nke ihe omuma, nke ohu Osimiri Ulai nke isi nke asaa, asato na itoolu nochiri anya ya, dabere n'ichoputa ya na "ihe a na-eme kwa ubochi" di n'akwukwo Daniel nochiri anya Rom nke ndi ogo mmuo. O choputara nke ahụ n'akwukwo ozi nke abuo Pol degaara ndi Tesalonaika. Nghota ahụ bu eziokwu bu isi a kowara na njiko ya na "ugha" amuma ahụ, nke na-eme ka aghughọ siri ike biakwasị ndi Adventist nke Ubochi Asaa n'ubochi ikpezu.

Anyị ga-aga n'ihu n'omumụ anyị banyere mmụba nke ihe omuma nke ohuu Osimiri Ulai na-anochi anya ya n'isiokwu na-esonu site n'itule ihe Miller ghotara n'akwukwo ozi Pol.

“Onye na-ahụ ihe dị n'okpuru ihe a na-ahụ anya, onye na-agukwa obi mmadu nile, na-ekwu banyere ndi natara nnukwu ihè, si: ‘Ha adighi ahụ ahuhu ma o bu ju anya n'ih i onodu omume na nke mmuo ha.’ Ee, ha ahoroowo uzọ nke onwe ha, mkpuru obi ha nwekwara mmasi n'ih aru ha nile. Mu onwe M ga-ahoputakwa aghugho ha, kpokwasikwa ha ihe ndi ha na-atu egwu; n'ih na mgbe M kporo, o dighi onye zara; mgbe M kwuru okwu, ha anughi: kama ha mere ihe ojoo n'ihu Anya M, horokwa ihe ahụ nke na-atoghi M utu.” “Chineke ga-ezigara ha aghugho siri ike, ka ha wee kwere ugha,” n'ih na “ha anabataghi ihunanya nke eziokwu, ka e wee zoputa ha,” “kama ha nwere mmasi n'ajo omume.” Aizaya 66:3, 4; 2 Ndi Tesalonaika 2:11, 10, 12.

“Onye Ozizi nke eluigwe juru, si: ‘Olee aghugho ka ukwu nke puru iduhie uche kari ime onwe unu ka unu na-ewu n'elu ntala ziri ezi nakwa na Chineke na-anabata oru unu, ebe n'eziokwu unu na-eme otutu ihe dika amuma na omume uwa si di ma na-emehie megide Jehova? Ewoo, o bu nnukwu aghugho, aghugho na-adoro adoro, nke na-achikwa uche mmadu mgbe ndi mmadu bu ndi marabuola eziokwu n'otu oge gara aga, na-emehie udi nsopuru Chineke ka o buru mmuo na ike ya; mgbe ha na-eche na ha bu ndi bara uba, ndi e meworo ka ha baa uba n'ih onwunwe, na ha achoghi ihe o bua, ebe n'eziokwu ha no na mkpa nke ihe niile.’” Testimonies, mpiakota nke 8, 249, 250.